

Dr hab. Wojciech Rodek
Akademia Muzyczna
im. Karola Lipińskiego
We Wrocławiu

Rostock, dnia 13 marca 2026 roku

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Adriana Sylwina Mackiewicza

Zlecniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Artystycznej Akademii Muzycznej w Gdańsku im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, uchwała nr 23/2025 z dnia 8 grudnia 2025 roku na podstawie art. 190 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.)

Recenzja rozprawy doktorskiej

Rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne dokonanie artystyczne. W przypadku gdy rozprawa doktorska nie jest pracą pisemną, dołącza się opis w językach polskim i angielskim.

Rozprawa doktorska mgr. Adriana Sylwina Mackiewicza posiada formę pracy artystycznej. Autor używa pojęć „praca doktorska” oraz „dzieło artystyczne”, które nie są precyzyjne wobec zapisów ustawy. Przedmiotem rozprawy doktorskiej są utwory amerykańskiego kompozytora Ernesto Ferreri. Choć tytuł pracy artystycznej „Cztery utwory na orkiestrę smyczkową i kameralną” mógłby sugerować, iż jest to cykl utworów, to w opisie autor szczegółowo wyjaśnia klucz doboru dzieł kompozytora wybranych do przedstawienia w przedmiotowej pracy. Nagrania wskazane do recenzji powstały podczas koncertów a nie w studio nagraniowym. Taka formuła ma zapewne

wielkie znaczenie, jeśli chodzi o spójność interpretacji oraz ukazanie formy utworu. Z drugiej strony zapis dźwiękowy koncertów nie pozwala na retusze niedoskonałości wykonawczych, które w takiej sytuacji są nieuniknione. Autor zaproponował do swojej rozprawy doktorskiej następujące dzieła kompozytora:

1. Symfonia na smyczki op. 7,
2. „Hymnus ad Cosmos” op. 25 na orkiestrę smyczkową,
3. „Verlangen”, op. 28 na orkiestrę smyczkową,
4. Oktet, op. 32 na orkiestrę kameralną.

Prezentowane nagrania dzielą się na dwie grupy ze względu na miejsce ich powstania. Symfonia została zarejestrowana w Stanach Zjednoczonych podczas koncertu 10 kwietnia 2022 r. w New Britain w stanie Connecticut, sala New Britain Museum of American Arts. Pozostałe dzieła nagrane zostały podczas koncertu w Bazylice Morskiej pw. NMP w Gdyni 4 kwietnia 2024 roku. Brak jest w opisie informacji o dyrygencie, ale jest to zapewne oczywiste przeoczenie, bo niewątpliwie to autor rozprawy prowadzi orkiestrę podczas wykonań.

Postać Ernesto Ferreri jest w Polsce właściwie nieznana. Decyzja o uczynieniu jego twórczości tematem rozprawy doktorskiej świadczy bez wątpienia o oryginalności dokonania artystycznego. Kompozytor urodził się w 1954 r. w Nowym Jorku. Jego początkowa kariera muzyczna związana była z muzyką rockową i soulową. Zainteresowanie muzyką Beethovena skłoniło go do studiów kompozytorskich, które odbył w The University of North Carolina School of the Arts. W ich trakcie interesował się szczególnie muzyką Mahlera, drugą szkołą wiedeńską, dziełami organowymi Bacha oraz muzyką Schuberta. Osobną inspiracją kompozytora była nowa technologia MIDI. Syntezator stał się dla niego źródłem nowych eksperymentów brzmieniowych. Utwory będące przedmiotem rozprawy doktorskiej niewątpliwie wykazują wpływ tych fascynacji na język twórczy Ernesto Ferreri.

Utwory kompozytora, które autor przedstawia jako pracę artystyczną, powstały w latach 1978-2013. Najwcześniejszy z nich, Symfonia na smyczki op. 7 został ukończony w 1979 roku. Pan Adrian Mackiewicz wysuwa tezę o neoklasycznym stylu prezentowanej twórczości, co koresponduje z analizami poszczególnych dzieł prezentowanych w dołączonym do opisu materiale nutowym. Niestety w polskiej wersji opisu zabrakło w przykładach nutowych zakończenia utworu „Verlangen”. Ewidentnie

kompozytor posługuje się klasyczną formą sonatową, ale język muzyczny jego dzieł jest kompilacją wspomnianych wyżej inspiracji, co czyni go silnie romantycznym i tradycyjnym. Ernesto Ferreri wg autora rozprawy był nowojorskim „outsiderem” ze względu na odrzucenie awangardy. Jego język muzyczny w kontekście współczesnych trendów kompozytorskich jest niewątpliwie prosty i zachowawczy, ale jednocześnie indywidualny. Pozostałe utwory są o wiele późniejsze i pochodzą z lat 2007-2013.

Symfonia na smyczki op. 7 jest wg autora inspirowana muzyką Bacha i Bartoka. To niewątpliwie utwór ukazujący poszukiwanie przez kompozytora własnego stylu poprzez eksperymentowanie z polifonią i formą. Łączenie klasycznej formy z barokowym kształtowaniem muzycznego przebiegu doskonale koresponduje z barwą orkiestry, która mieni się wieloma odcieniami i brzmieniową spójnością. Interpretowanie przebiegu dzieła jako struktury allegro sonatowego jest przykładem samodzielnego prowadzenia analizy przez autora rozprawy, dodatkowo bardzo przekonującym. Należy podkreślić znakomite wykonanie utworu przez amerykańską orkiestrę. W recenzowanej rozprawie to właśnie niezwykle trafna interpretacja korespondująca z kształtowaniem proporcji brzmienia i tempa, w zgodzie z przedstawioną analizą formalną, zasługuje na szczególne uznanie i decyduje o pozytywnej ocenie samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej przez autora. Z punktu widzenia recenzenta ten utwór prezentuje najpełniej umiejętności kompozytorskie Ernesto Ferreri. Pewien niedosyt w zakresie artystycznego poziomu kompozycji pozostawia dwuczęściowy Oktet. W recenzowanym nagraniu jego skład został poszerzony do orkiestry smyczkowej z dodatkowym udziałem klarnetu, fagotu i waltorni. Pierwsza część – Overtura, pomimo klasycyzującej i czytelnej faktury cierpi z powodu ubogiego materiału tematycznego. Druga część – cafe serenade, jest diametralnie inna, co nie sprzyja spójności kompozycji. To rodzaj stylizowanego lendlera, w którym kompozytor pozostaje pod pełnym wpływem stylu mahlerowskiego. Wykonanie Oktetu jest także niestety najslabsze. Słychać nieprecyzyjności intonacyjne, ale także zaburzenia w koordynacji poszczególnych grup smyczkowych i partii instrumentów dętych. Niewątpliwie reprezentatywnymi utworami dla stylu Ferreri są „Hymnus ad Cosmos” oraz „Verlangen”. Łączy je kontemplacyjny nastrój, wolne tempo, obsada kwintetu smyczkowego a także pierwiastek romantyczny inspirowany niewątpliwie *Adagietto* z 5 symfonii Gustawa Mahlera. Taki rodzaj kompozycji jest obecnie popularny i znajduje wielu odbiorców. Wzorem dla takiej

twórczości jest także muzyka filmowa. Gdyńscy muzycy wykonali oba dzieła bardzo dobrze, a drobne niedoskonałości nie mają wpływu na pozytywną ocenę pracy dyrygenta.

Opis pracy artystycznej składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, fragmentu dotyczącego problemów wykonawczych, podsumowania i bibliografii. Taki układ kompozycyjny wydaje się nie dość czytelny. Analiza nagranych utworów poprzez podział na rozdziały zaburza proporcje, a tymczasem zagadnienia wykonawcze, które w przypadku pracy dyrygenta wydają się dość znaczące, nie zawierają się w osobnym rozdziale i są potraktowane zbyt marginalnie. To najslabszy element opisu. Ciekawe byłyby autorskie spostrzeżenia wynikające z bezpośredniego kontaktu z kompozytorem, a także ich relacja podczas przygotowań do koncertu. Zabrakło refleksji na temat artykulacji i pracy nad barwą, a także szerszego spojrzenia na sposób osiągnięcia właściwych proporcji brzmieniowych, tak istotnych w stylu kompozytora. Te zastrzeżenia nie powinny jednak wpłynąć na wysoką ocenę merytoryczną treści opisu. Jest on niezwykle dojrzały. Autor przedstawia analizę w sposób przekonujący i satysfakcjonujący. Wysoki poziom merytoryczny dotyczy także stylu pisania i bogactwa języka. Bardzo trafnym rozwiązaniem są uwagi analityczne umieszczone bezpośrednio w tekście nutowym. Opis został sporządzony także w języku angielskim i zawiera pełen tekst partytury „Verlangen”.

Konkluzja

1. Rozprawa doktorska mgr. Adriana Sylwina Mackiewicza prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie sztuki muzyczne. Autor swobodnie analizuje dzieła muzyczne. Przedstawia swą pracę w kontekście historii muzyki oraz wpływu innych kompozytorów na rozwój artystyczny kompozytora Ernesto Ferreri. Posiada pełną wiedzę na temat przygotowania orkiestry do wykonania utworu muzycznego.
2. Recenzowana rozprawa doktorska wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej przez kandydata. Dotyczy to zarówno umiejętności kształtowania repertuaru jak i wzbogacania go o nieznane kompozycje współczesne. Przedstawione nagrania świadczą o wysokiej kompetencji autora w zakresie przygotowania orkiestry podczas prób do wykonania koncertu. Dodatkowo warto podkreślić praktyczne zdolności organizacyjne związane z planowaniem koncertów i nagrań, które są niezbędne w pracy dyrygenta.

3. Rozprawa doktorska stanowi oryginalne dokonanie artystyczne. Po raz pierwszy autor przedstawia w Polsce wybrane utwory Ernesto Ferreri. Analiza twórczości kompozytora rozszerza horyzont twórców muzyki przełomu XX i XXI wieku, ukazując sylwetkę nieznanego dotąd w naszym kraju przedstawiciela amerykańskiej szkoły kompozytorskiej.

Opiniuję rozprawę doktorską mgr. Adriana Sylwina Mackiewicza pozytywnie.